

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cisnădiei 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La

Abonament lunar

pentru Iunie st. v.

— cu prețurile din capul foi —
invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 28 Maiu st. v.

E aproape un an decând mereu se agitează cestiunea războiului celui mare, ce se va desfășura la hotarele dinspre meadă-noapte-răsărit ale monarhiei noastre cu vecinica stafie a libertății popoarelor răsăritene.

Agitată atâta vreme, ori-și-ce cestiune devine în cele din urmă un lucru asupra căruia nu se discută nici mai mult nici mai puțin ca asupra unui desastru ce — fără îndoială — are să se întâmple dintr-o parte ori dintr-alta.

Rămâne dar' de discutat cestiunea: cine va eși învingătoare din această oribilă ucideră reciprocă de suflete nevinovate?!

Se pot oare calcula rezultatele ce se vor obține dela acest teribil „sport“ al mândrilor războinici ai cavalerismului medieval, hărăzit în chip de „patriotism“ de generațiunile din a doua jumătate a secolului XIX? — Fără îndoială că nu!

La ori-și-ce războiu sînt factori cu care nu poți calcula; acești factori sînt: *situațiunile nelimpede!*

Eacă de ce puternica aliată a monarhiei noastre se interesează de situațiunea noastră interioară, pe care o scie încărcată cu păclă de tot felul. Eacă de ce Germania ar vră să fie împăcate naționalitățile din monarhia Habsburgică.

Dar' guvernul din Budapesta n' aude, n' a vede, n' agreul pământului.

În loc ca, acum, în ajutorul războiului prea des trimbitat de oficiosul „Nemzet“, să caute a împăca spiritele, din contră, le înăspresce și mai tare.

Puterile care se interesează mai de aproape de noi, și care ar vedă foarte bucuos dacă pacea cetățenii și politică ar domni între cetățenii și patriei noastre, — se întrebă: de ce mișcarea cea serioasă și deschisă pornită de ge-

neralul Traian Doda? De ce manifestațiunile pacifice, dar' hotărâte ale Românilor? De ce atâtea procese de presă? De ce, în urmă, primirea mandatului Caransebeșenilor de către Maghiarul Mocsáry, care s'a obligat a susține mai multe puncte din programul dela Sibiu?

Ei, sînt mofuri aceste, — răspunde guvernul din Budapesta, — eu, guvernul maghiar, v'edovesc, că altfel stau treburile!

Și guvernul maghiar pune la cale prostii prin agenții sei.

Fără îndoială guvernului din Budapesta îi vin la socoteală prostiile, și are destule suflete pierdute printre Români, care le fac aceste.

Spre desfiderea opiniunii publice din Europa a pus la cale prostia „agitatorului“ M. Petrescu și aceasta îndată după manifestațiunile pacifice ale Românilor alături de generalul Traian Doda.

În ajutorul alegerii a doua din Caransebeș s'a pus la cale a doua prostie în Blaj.

După condamnarea d-lor Bobancu și Slavici și după alegerea de deputat a d-lui Ludovic de Mocsáry, s'a pus la cale prostia dela Beiuș.

Ei, și prin aceste vrea guvernul d-lui Tisza a paralisa impresiunea produsă în afară prin serioșitatea mișcărilor noastre politice?

Dar' lumea din afară e destul de cu minte să deosebească realitatea lucrurilor de minciunile convenționale ale guvernului.

E vorba acum de „afacerea steagurilor din Beiuș“.

Beiușul, un orașel cam de 2—3 mii de locuitori așezat la poalele șirurilor de munți ce despart munții apuseni de Ungaria, e singurul tîrguleț român la hotarele răsăritene ale Ungariei proprii. Locuitorii orașului sînt toți oameni pacifnici și duc o viață aproape patriarhală. Rar, foarte rar se întâmplă ca Beiușul să fie conturbat în reveria sa de câte un „eveniment“. Abia acum, după un timp de șeci de ani s'a pus în mișcare și mare, tată și fecior, mamă și fată. Și pentru ce? Episcopul romano-catolic Laurențiu Schlauch din Oradea-mare, vrea să-și

onoreze pe beiușeni cu prezența sa. Din acest incident orașul a fost povoașat; casele publice și mai multe din cele private au fost împodobite cu steaguri naționale maghiare; pomposul gimnasiu românesc a avut trei steaguri; la ameași un mare prânz de gală; seara o reprezentație de scaunatori ce se sfîrșește prin ruperea scaunului a steagurilor național-maghiare de pe gimnasiul românesc.

Reprezentațiunea a avut un succes neașteptat pentru guvernul din Budapesta. Diarele oficioase și neoficioase se grăbiau a da informațiuni „exacte“ cetitorilor lor; fișpanul din Oradea-mare a cerut pe cale telegrafică o dare de seamă amănunțită asupra acestui „eveniment“.

„Pesti Napló“, un organ care ne-a făcut cea mai bună impresiune până ați, cere în primarticol *închiderea gimnasiului*, cere mai departe ca fondurile arhiepiscopelor din Blaj și din Sibiu să fie luate în administratiunea statului, și aceeași metropolitul Miron „nu mai poate birui cu administratorii daco-români“ ai acestor fonduri.

Va se dăcă prostia din Beiuș e făcută.

Cine a pus-o la cale?

Diarele oficioase și neoficioase ne spun, că au făcut-o vre-o câțiva studenți la îndemnul altora.

Cine sînt acești „alții“?

În al căui interes este, ca unicul gimnasiu românesc din Ungaria să fie compromis și în urmă închis? Cine ar dorî ca puținele noastre așezăminte de cultură să fie cassate?

Guvernul din Budapesta!

Un Român cu durere de inimă către neamul seu nu e în stare să facă lucruri care ne pot compromite. Guvernului din Budapesta îi vine la socoteală ca printre Români să se facă câte o prostie, fie chiar și prin mijlocirea agenților sei, ca astfel presiunile și asupririle, pe care le face față cu noi, să câștige ceva aparență legală în afară.

A fost însă o imprudență arborarea steagurilor naționale-maghiare pe gimnasiul românesc.

Pentru cine s'a făcut aceasta?

Pentru un episcop romano-catolic!

Făcutu-s'a astfel și pentru patronul și al doilea întemeietor al gimnasiului, pentru Preasfinția Sa episcopul Mihail Pavel? — Nu! Ei, de ce atunci pentru episcopul Schlauch, întemeietorul reuniunii de cultură maghiară „Széchenyi“, un om de o odioasă memorie printre Români din Sătmar? Întrebăm de ce? De ce o *instituțiune culturală românească* ia asupra sa rolul ingrat și umilitor, de a primi cu alai și pompă mare pe un episcop catolic, cunoscut prin sentimentele sale *antiromânești*? De ce nu dispune direcțiunea gimnasiului să se serbeze ziua născerii și ziua numelui Maieștărilor Lor? De ce direcțiunea nu se pregătește să serbeze *înbulelele de cincideci de ani al înființării gimnasiului*? — Poate n'a fi vrînd guvernul!

Ei, în fine, tot rîul are și bunul seu și acest bun îl datorim prudenței și spiritului de ordine al poporului român.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiu, 28 Maiu st. v.

Prin publicarea legii despre prolongirea periodului legislativ, situațiunea internă a Prusiei s'a schimbat din nou. Numai zilele trecute publicase „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ un articol, care s'a atribuit direct principelui de Bismarck și din care s'a conclud, că publicarea legii, pe care împăratul ce e drept mai înainte a sancționat-o, deocamdată cel puțin, nu se va întâmpla. Toate contemplațiunile organului principelui de Bismarck despre libera hotărîre a coroanei, care nu are nevoie de a-și motiva manifestațiunile voinței sale, nu se puteau privi de altceva, decât de nisece pregătiri pentru republicarea legii din cestiune. Deodată vine „Reichsanzeiger“-ul și publică legea, dar' fără de a publica și scrisoarea împăratului către Puttkammer. Numai încapă îndoială, că faptul acesta va produce mare bucurie în cercurile partidurilor de cartel germane; nu se poate însă admite, că împăratul să se fi lăpădat de toate îngrijirile, pe care le avea și pe care le-a exprimat în scrisoarea sa către Puttkammer, în ceea ce privește înfriririle oficiale asupra alegerilor. Crisa aceasta tot va lăsa după sine o urmă morală și nu va contribui într-o nimică la întărirea elementelor re-

acționare. Desfășurată odată în țeară, cestiunea abuzurilor electorale are să stîrnească și în poporul german îngrijirile ce le împărtășește împăratul și alegătorii își vor da de aci înainte toată silința de a dovedi, că ei aspirează la realizarea ideilor ce se cuprind în scrisoarea împăratului. Chiar ne mai publicându-se, scrisoarea către Puttkammer este un lucru serios și nu se mai poate face nefăcut. Ea dă cele mai eclatante dovezi despre spiritul liberal, de care este condus bolnavul monarch, precum și despre bunele intenții ale aceluia, de a scuti drepturile și constituțiunea țării.

Din toate părțile se confirmă scrierea, că ambasadorul rusesc din Constantinopol, dl de Nelidoff a adresat Porții o notă, prin care urgează solvirea restului din despăgubirea de războiu. Oamenii caută acum motivele, care l-au putut îndemna pe ambasadorul rusesc a eși tocmai acum la iveală cu pretențiunile sale, și au ajuns la tot felul de concluziuni. „Pester Lloyd“ crede, că lucrul e foarte ușor de înțeles. După el, Turcia se află momentan într-o perplexitate financiară. Ea tractează cu banca otomană pentru un împrumut, care are să se folosească mai ales pentru scopuri de apărare și înarmare. Din punctul seu de vedere, Rusiei nu-i stă tocmai în interes de a promova prea tare această neguțatorie. Poate să fie la mijloc și o leacă de individie, de oarece dl Wischnegradsky încă n'a putut să-și realizeze până acum proiectul seu de împrumut. Astfel s'a adresat Porții nota din cestiune, spre a o admonia pentru ratele restante ale despăgubirii de războiu și spre a da totodată un semn și financierilor, care tractează cu mare-vezir. După cei dela „Pester Lloyd“ într'asta ar consista tot lucrul, ear' rezultatul ce se va ajunge va fi numai acela, că banca otomană își va urca și sporî condițiunile.

Foile engleze se arată foarte agitate din incidentul ultimei desbateri din casa de jos, cu care privilegiul primului lord al admiralității a mărturisit, că actuala flotă de războiu engleză nu este suficientă spre a scuti comerțul englezesc. El a șis, că dorința guvernului ar fi, de a se îngrijii de suficiența întărire a flotei și ar fi greu să iee asupra-și responsabilitatea pentru rămânerea flotei în actuala ei stare. Nu trebuie să se cruță nici un jertfă de bani, spre a-i asigura Angliei preponderanța pe mare.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Paserea cu pene de aur.

— Poveste. —

A fost odată odată și nici odată, când iepurii aveau costă netăiată; a fost un împărat despre care se putea dăca cu drept cuvînt: că era împărat în tufă, cum e dăcala: Cine-i om e om și în ziua de Pasci.

Împăratul acesta despre care voiesc a v' povesti să numia împăratul Alb. Că pentru-ce îi dăca împăratul Alb, numai oamenii de pe acelea vremuri sciau; și nouș nu mult ne pasă de asta, destul că era împărat puternic și evlavnic; și evlavnic cum era, el a zidit o biserică așa de frumoasă încât nu era chip să se vadă pe acele vremuri o biserică mai frumoasă ca aceea.

După-ce a gătat împăratul biserica, a chemat pe toți domnii cei de frunte, atât din țeara lui, cât și din țările din pregiur, ca să-și întrebă nu cumva ar mai lipsi ceva în acea biserică. Toți afară de unul au șis: că nu mai lipsește nimic în biserică, acela unul a șis, că într'adevăr pe lume nu se va afla o biserică mai frumoasă și mai împodobită ca aceea: dacă va aduce paserea cea cu pene de aur, care scie cânta mai frumos ca ori-și-ce pasere de pe lume, dela împăratul Roșu.

Era acum întrebarea: cine ar fi acela care să-și aducă paserea dela împăratul Roșu, ar fi dat mult cu pământul să o vadă

și pe aceea în biserică. Ce era să facă? Să pune și scrie cărți în toate părți și rîvase în toate orașe: că celui-ce va aduce paserea cea cu pene de aur îi va da bani nenumărați și jumătate din împărăție.

Aușind de aceasta feciorii împăratului Alb, că mă rog uitam să v' spun: că împăratul avea trei feciori numai ca ei, s'au sfătuit ei din ei ca să plece după pasere la împăratul Roșu.

Cel mai mare dintre acești trei frați voi să-și încerce el norocul mai întâiu: își luă numai el scie câți bani avea dela tatăl-seu și se cam mai duse multă lume și împărăție ca D-șeu să ne ție.

Ajungînd el la un birt, se puse să poposască puțin, că doară nici picioarele omului nu sînt chiar de fer, și apoi chiar de fer să fie și ferul dela un timp se macină, d'apoi omul?

În acel birt mai erau trei domni, care furau la timp, jucându-se de-a cărțile. Acestia îmbară și pe feciorul de împărat ca să-și însoțească, feciorul de împărat din a vorbă abia s'a plecat; apoi ține-te copile până măcina bănișorii ce l'a dat tatăl-seu nici nu se mișcă din loc, ba încă ce e mai mult rămase datornic; și apoi pe vremurile acelea era legea, că datorășul neavînd cu ce plăi o datorie era aruncat în temniță, și după o robie de mai mulți ani datorășul neplătind datorie se spânzura. —

Nici feciorul de împărat nu avea să o pățească mai bine, pentru-că, mă rog, prin țeara aceea el nu avea puui de om cunoscut,

și apoi cum e dăcala: unde nu te doare nu te legi; putea el tot dăca, că e fecior de împărat, căci numai cine voia credea.

Trece astăzi, trece mâne, trec zile, trec săptămâni, ba trec și anul și feciorul împăratului nu mai venia nici cu pasere, nici fără pasere, par'că l'a înghițit pământul.

Vedînd cei de acasă, că au trecut atîta timp și nici numele nu l'a s'au întors de cum să aducă paserea, își luară nădejdea de a-l mai vedă. —

Împăratul scrisese de nou cărți, ca întâiu: că cine va aduce paserea cu pene de aur dela împăratul Roșu îi va da bani nenumărați și jumătate din împărăție sa.

Feciorul cel mijlociu al împăratului Alb se hotărî, că ori-ce va da preste capul lui să plece și el; luânduși inima în dinți și bani de drum în pungă, eacă p'aci ție drumul, să fie să nu mai fie.

Drumul pe unde merse fratele seu nu l'a greșit. Tocmai când ducea pe frate seu să-și ascundă soarele pentru datorie, despre care v'am povestit mai sus, și el sosi, acum ce era de făcut? scoase bani și răscumpără pe frate seu dela moarte, că ori-și-cum îi era frate dulce, cum se dăca.

După aceasta să întoarsă amîndoi la birt unde apucară ear' pe calea cea dintăiu; până când stoarsă și cel din urmă ban, ba rămăsă amîndoi datori, pentru care datorie îi închise pe amîndoi.

Să împlinise anul de când robiau și tocmai când îi ducea să le facă facerea adecă:

să plătească datorile cu grumașii, eată, că se întîlnească cu fratele lor cel mai mic care-i și scoase dela ce-i aștepta.

Bucuria fraților era, n'am ce spune de mare, că să mai întîlniră. După-ce mai petrecură un cîas două feciorul cel mai mic împarte bănișorii ce l'a mai rămas frățesce cu cei doi frați, pentru-că aceia să aibă de drum către casă; eară el eșind din acel oraș să duca ca bătut de vînt.

Cine scie cât va fi mers el pe drum, destul, că întîlnește pe o vulpe care îl și întrebă: unde călătorește? Feciorul de împărat fără să mai incungiure vorba spuse adevărul.

— Te voiu însoți și eu, pentru-că fără de mine nu vei aduce paserea să mai fi pe cât ești, — dăca vulpea.

— Bucuros te primesc să mă însoțești, ba încă îmi pare bine, — dăca feciorul de împărat.

Vulpea să făcă cal și astfel mergeau ca din pușcă. Când cântau cocoșii de miezul nopții ajunseră la curțile împăratului Roșu. Puui de om nu să incumetară să între să fure paserea, fiindcă o păziau 12 urieși.

Calul sfătui pe feciorul de împărat, că ce are să facă ca să scape de nu-l prință cu paserea, dar' înzadar: că înțărâr pe o ureche și eșiră pe cealaltă sfaturile ce le aușî.

de împărat să ducă o pasere atât de frumoasă în o colivie așa fie încătrău, și cea de aur să rămână nefolosită.

Cum a umblat cum n'a umblat, că urieșii păzitori îi încărcară de ciupag și haid, cu el la împăratul Roșu.

Împăratul Roșu om ca ziua cea bună, nici nu avea de cuget să-și pedepsească după cum l'a s'ar fi convenit, ba încă a șis, că-i va da paserea dacă îi va aduce calul cel cu pîr de aur dela împăratul Galbin.

Nu era de gândit mult; în raptul capului plecară la împăratul Galbin. La sfatul calului tovarăș, întră în grajdul împăratului și luă calul cu pîr de aur, când eși cu calul afară din grajd, vede acățat de paretule grajdului un căpăstru cu zăle de aur; l'a se lipi inima de căpăstru și voind să-și descațe, din cuiu, păzitorii îi puse mînele în ceafă — și mai fă ceva dacă poți. Păzitorii îi duseră la împărat, acesta îi făgădui că îi va da calul cu căpăstrul de aur dacă îi va aduce fata dela împăratul Verde.

Nici una nici alta numai să luare pe talpă, caci nu era timp de perdat, timpul și banii treceau ca apa, și apoi drumar fără bani e mai rău ca fără picioare, și straița goală te omoară, straița plină îți dă odihnă, dăca Românu.

Odată cu seara s'au fost apropiat așa de tare de curțile împăratului Verde încât numai o apă îi despărțiau.

(Va urma.)

Cestiunea convențiunii comerciale cu România.

Camera de comerț din București e convocată în sesiune ordinară. Ea are înscrisă la ordinea zilei cestiunea, dacă trebuie sau nu a se încheia o nouă convențiune cu Austro-Ungaria și în cazul întâiului în ce condițiuni, comisiunea însărcinată de cameră a studia această cestiune a făcut următorul raport al cărui însemnătate nu se poate contesta. Eată raportul:

Comisiunea aleasă de d-voastră pentru a studia condițiunile, în care s'ar pute încheia viitoarele convențiuni comerciale, în special cea cu imperul austro-ungar, are onoare a vă prezenta ați rezultatul studiului său.

Cunoașteți cu toții, domnilor membri, cauzele care au determinat politica vamală inaugurată prin tariful autonom. Necesitatea creării unei industrii naționale, care să dea României noi puteri materiale și morale fură, într'un cuvânt vederile țerii și ale guvernului său cu ocaziunea elaborării celui tarif. De nunțarea fostei convențiuni cu imperul vecin fu prima încercare a României pe această cale.

Îndată după punerea în aplicare a tarifului autonom, vedem imediată sa consecuență: înființarea unei mulțime de fabrici și tendența continuă pentru cererea altora nouă.

Această situațiune, departe de a face inutilă politica vamală de până aci, ne pune o nouă îndatorire, aceea de a asigura capitalurile plasate în fabricile deja înființate. Această îndatorire devine cu atât mai mare față cu imperul austro-ungar cu cât știut este, că industria română găsește în imperul vecin concurența mai tuturor produselor sale.

Dacă dar' în asemenea condițiuni s'ar acorda industriei austro-ungare concesiuni, care ar vătămă interesele similarelor lor din România, putem afirma, că capitalurile însemnate de fecimi și chiar de sutimi de milioane, s'ar vedea compromișă și cu ele întreg viitorul economic al acestei țeri. Nu s'ar mai găsi într'adevăr pentru multă vreme, nici un om, care să-și plaseze capitalul în industrie, ori ce garanții i-s'ar oferi, de teamă ca nu a doua și acele garanții să dispară. O vorbă a circulat: convențiunea cu imperul austro-ungar se va încheia și deja s'a putut constata o oarecare sovăire în afacerile industriale; fabricilor proiectate li s'a întrerupt cursul, ear' celor existente li s'a refuzat creditul.

De aceste considerațiuni călăuzită comisiunea, d-voastre ați studiat fiecare pozițiune din tariful autonom și din cele convenționale în vigoare față cu memoriile prezentate camerei și cu propriile observațiuni ale membrilor sei și pe baza lor a întocmit aci alăturatul tablou în care s'au trecut produsele, care trebuiesc protejate prin viitoarele convențiuni.

Dacă veți acorda puțină atențiune produselor vizate în tabloul comisiunii, veți observa, că comisiunea a înțeles a protege numai industriile, care întrebunțează materiile brute din țeară. Comisiunea a creșut în adevăr, că numai aceste industrii prezentă un interes imediat, ele singure asigurând desfacerea produselor naturale ale țerii.

Veți observa, de asemenea, că comisiunea nu s'a oprit numai la acele industrii, care transformă imediat materia brută, ci a căutat să protejag pe toate acele care din transformare în transformare aduc materia brută la ultima ei formă.

Nu mai cu modul acesta a creșut comisiunea, că se poate încuraja, în mod real, aceia ce își pun munca și capitalele lor în întreprinderi industriale.

Dacă de ex. nu s'ar ține seamă de vederile comisiunii în această privință, și pe când s'ar proteje tăbăcăriile nu s'ar proteje fabricarea ghetelor, s'ar întâmpla, aceea ce deja se vede aci, că tăbăcarii se nu găsească de bușeri suficiente produselor lor. Și într'adevăr deși peile tăbăcite nu ar mai pute intra în stare nefasonată, toate acele pei ar veni sub formă de încălțăminte neputându-se fabrica în țeară, peile tăbăcite nu ar găsi nici o întrebunțare.

Pentru toate aceste fabrici comisiunea nu s'a mulțumit numai a rezerva taxele tarifului autonom, ci studiind adevăratele nevoi ale industriilor le-a redus la limita preste care nu se poate trece.

Cu modul acesta, sânt sigur, comisiunea a parvenit a împăca interesele industriașului, fără a vătămă pe acele ale consumatorului.

Posițiunea specială în care se găsește imperul austro-ungar față cu noi, distanța cea mică care desparte cele două țeri, a nevoit pe comisiune să și încheie articolele cedate prin alte convențiuni să facă rezerve. Nu trebuie în adevăr să perdem din vedere, că transportul ocupă un loc însemnat în prețul obiectelor; că prin urmare dacă o materie oarecare venind din Belgia, cu o taxă de

vamă de 35 lei nu poate concura produsele române, aceeași materie venind din Austro-Ungaria, face imposibilă desfacerea lor, cauză este diferența în minus a transportului pentru aceasta din urmă țeară.

De această diferență trebuie să ținem seamă mai ales noi, căci produsele ce vom a proteje sânt din cele ordinare la care greutatea este foarte mare.

În afară de aceste considerațiuni, de care depinde în mod imediat soarta industriilor din România, comisiunea crede necesar a pune în vedere camerei, că ori-ce garanții tarifare nu ar mai însemna nimic dacă produsele și comerțul austro-ungar s'ar bucura în interiorul țerii de beneficii, pe care nu le-ar avea fabricanții români sau produsele lor; că, prin urmare, convențiunea ce se va încheia cu imperul vecin nu trebuie să conțină nici o dispozițiune, care ar acorda comerțului sau produselor austro-ungare vre-o imunitate oarecare.

Comisiunea crede de asemenea, că pe cât timp imperul vecin se găsește față cu România în condițiuni cu mult mai favorabile decât celelalte țeri, condițiuni de care am vorbit mai sus, nu se poate acorda Austriei în starea de aci, clauza națiunii celei mai favorizate pentru articolele rezervate în tariful comisiunii.

După-cum ați putut vedea, comisiunea d-voastre în această cestiune nu a făcut decât să studieze în mod rațional adevăratele nevoi ale industriașilor români, și să propună mijloacele de a le asigura existența. Nu a intrat în vederile comisiunii să studieze concesiunile ce trebuiesc cerute Austriei în schimbul concesiunilor ce i-s'ar acorda, nici să arete greutățile de aplicare a expiratei convențiuni cu această țeară. Comisiunea a creșut, că guvernul cunoscând interesele agricole ale țerii și modul cum ele trebuiesc garantate, va lua toate măsurile pentru a evita țerii situațiunea de sub imperul vechei convențiuni. A creșut de asemenea, că nu această cameră care reprezintă interesele comerțului și industriei se poate amesteca în cestiuni, care ese din cadrul atribuțiunilor sale.

O dorință fie-ne permis însă a exprima, aceea de a vedea pe guvern persistând în politica economică de până aci și de a nu acorda concesiuni, care cum am mai șis, va periclita viitorul economic al țerii. Să nu ne fie nici un moment teamă, că grânele noastre vor rămâne neconsumate cât timp Europa occidentală va avea o producțiune inferioară cantității produselor ce li se cer. Și dacă aci, fără convențiunea cu Austro-Ungaria, găsim totuși piețe de desfacere pentru produsele noastre să nu se creadă, că aceasta se datorează complexității statelor ce ni le cumpără, ci unei necesități. În cestiuni economice interesul joacă rolul cel mai însemnat, și ori-ce barieri i-s'ar pune nu se va ajunge a-l face să tacă.

Președintele comisiunii:
M. Th. Mandrea.

Cestiuni economice.

Comasările.

De
Ioan Cornea, inginer diplomat.
(Urmare și fine.)

M'am nuzit până aci să arăt influența comasării asupra bunăstării țeranilor. Am arătat îmbunătățirea ce se face unei comune prin comasare, și tot deodată am alăturat și sarcinile care sânt de suportat spre efectuarea comasării.

Deși poate fi voi fi obosit pe onorații cetitori le cer scuse, să mă ocup și de argumentele speciale, care s'au adus în Nrul 71 a acestei foi, referitor la relațiunile din podgoria Aradului. Scriitorul acelu articol țice: „Imensa maioritate a Românilor îi fac comasării opoziție, și crede că în această opozițiune are resoanele sale destul de puternice.”

M'am ocupat în cele țise mai sus de acele resoane, care învârtindu-mă printre popor de vre-o țece ani încoace i-mi-au venit la cunoștință.

Să vedem acum resoanele și mai puternice citate de domnul corespondent „în special referitor la Români de sub podgoria Aradului”, care cu d-sa dimpreună nu doresc comasatiia. Și eată pentru-ce: „Pământul arător atât din cauza calității, cât și a situației sale cam mo-cirtoase, sub promontoriul extremelor ramuri ale Carpaților, nu poate produce în fiecare an fără de a fi guinoit sau ogorit.”

Guinoiul însă îl întrebunțează podgoreanul pentru viae, care îi aduce venituri neasemnat mai mari decât pământul arător.

Dacă într'adevăr așa este lucrul, atunci falsă concluziune deduce dl corespondent țicend:

„Dacă pământurile vor fi comasate va trebui să guinoim holdele, pentru-că să ajungem aceea ce acum facem prin mijlocul foarte ieftin al ogoririi; ear' viile

ne vor rămâne fără nutremēt în o stare de pârlojire nu ne vor mai da roadele cuvenite și vor fi expusă filoxerii.”

Falsă e această concluziune, pentru-că din resoanele mai sus citate urmează:

Dacă pământurile vor fi comasate, podgoreanul devine stăpânitor independent al moșiei sale. Nu este îndatorat a forța sēmănăturile după-cum hotărăse comuna, sau după placul vecinilor sei, ci lasă de ogor sau fenațe acele părți din moșie, care și cât îi place. Lăsând apoi părțile cele mai exploatate să pauzeze își vor veni în ori se vor îmbunătăți fără guinoire.

Avend pământul tot la un loc, fiind adăugat cătră acesta și competența de păscut, are comoditate să crească și să-și înmulțească vitele.

Înmulțirea vitelor va fi cu atât mai rațional încât lasă mai mult pământ spre pausare. Căci va avea untreț abundant pentru aceste.

Sporindu-se vitele și păsând pământurile arătoare i-se va țtringe anualmente o cantitate însemnată de guinoi.

Podgoreanul apoi îl poate folosi cu prisosință ca nutremēt pentru viile podgorei și așa le va scuti pe aceste „barrem pe un timp” de năpădirea filoxerei pustiitoare.

Prin sporirea și îngrășarea vitelor apoi i-se deschide podgoreanului încă un ram foarte important de câștig.

Este deci evident, că prin comasare podgoreanul câștigă mai mult decât oarecare țeran dela șes.

Și dacă undeva se arată comasarea de rațional, atunci chiar la podgorie este aceasta inomis necesară. Numai prin comasare se vor pute podgoreni scuti de pârlojirea pământului, și numai prin aceasta vor pute împedeca pe un timp pustiala viilor sale de filoxeră, dacă nu e deja prea târziu.

Se mai țice din bătrâni, că: „Pe unde trage ingelerul lanțul, nu mai crește iară verde.”

Da! — Precum toate proverbele române din bătrâni sânt basate pe adevăruri neresturnavere: așa și acest proverb conține un adevăr profund.

Pe unde trage inginerul lanțul, pe acolo se fac rigorosări, acvaducte, canalizări. Le trag drumuri de fer și șosele. Se fac fabrici și clădiri industriale.

Pe acolo trage plugul breadă neagră și răstoarnă din rădăcini iarba verde, iarba sălbatică, ca să o înlocuească sēmănăturile buiace și grânele aurie a țeranului.

Pe acolo cresc numai flori de bucurie, bunăstare materială, de progres și cultură.

Doresc dar', ca cele ce am șis să fie auđite și bine judecate de poporul român.

Repsig, 1 Maiu 1888.

CRONICĂ.

Camera advocațială din Arad aduce la cunoștință, că a înscris în lista camerei pe Dr Teodor S. Szende, advocat în Arad.

Exame de calificațiune învătătoresci. Un cercular al consistorului arhidieceșan din Sibiu spune, că în înțelesul art. de lege XVII din 1879, §. 3 învătătorii, care au intrat în funcțiune dela 1872, precum și aceia care și-au procurat testimoniul de calificațiune între anii 1872—1881, sânt datorii a se provedea cu diplomă și din limba maghiară, căci altcum nu mai pot funcționa ca învătători. Deci provocați sânt învătătorii, pe care îi privește amintitul articol de lege ca să se supună examenului de calificațiune înaintea comisiunii înstituite la preparandia de stat din Székely-Keresztur pe terminul de 28, 29 și 30 Iunie st. n. a. c.

Un nou regiment de cavalerie. Ministrul de rășboiu comun, baronul Bauer va cere dela delegațiuni imputernicirea, de a înființa un nou regiment de cavalerie.

Manevrele din Ardeal. Manevrela de toamnă ale corpului de armată din Ardeal se vor ține anul acesta între Sighișoara și Sepsis-Sz. Görgy. Se țice, că la aceste manevre va lua parte și principele moștenitor Rudolf.

De ale universității din Cluj. Facultatea juridică dela universitate din Cluj a candidat în locul decedatului profesor Dr. Victor Jeney în locul prim pe profesorul dela academia de drepturi din Casovia Rudolf Werner și pe docentul dela universitatea din Budapesta Iuliu Piskler; în locul al doilea pe profesorul dela academia de drept din Casovia Stefan Rössler, și în locul al treilea pe docentul dela universitatea din Budapesta Iosif Csorada.

Grindină. Alaltăieri seara o grindină grozavă a făcut în Deva mari pustiiri.

Îmbunătățirea sorții clerului din România. Dl T. L. Maiorescu, ministrul instrucțiunii publice a României, a promis în ultima ședință a s. sinod., că în decursul ace-

stui an va prezenta negreșit camerei un proiect pentru „îmbunătățirea sorții clerului” din România.

Tălhari cinstiți. Mai alaltăieri s'au furat lui Iohan Bauer din Viena toate lucrurile din casă, pe când era dus să execute o lucrare oarecare. Când s'a întors în locuința lui și pe când își pune mâinile în cap de ceea-ce vedea, sosi factorul postal cu o scrisoare în cuprinderea următoare: „Scumpul meu domn! Ați țiam furat toate lucrurile din casă însă din nebagare de seamă am luat și o poliță de 500 fl., care nu ne poate servi la nimic. Lucru mai simplu era să o ardem, dar' ne-am gândit că poate să ai și d-ta nevoie și de aceea ne-am hotărît să ți-o înapoim cu întâiul curier”. — Bauer i'a binecuvântat.

O școală de agitatori. La Berna în Elveția, este vorba să se înființeze o școală pentru răspândirea socialismului în care să se formeze agitatori iscusiți. Vor fi două cursuri cu următoarele materii: A. Pentru începători: 1. Explicare critică a istoriei elvețiane. 2. Dreptul constituțional. 3. Principiile fundamentale ale democrației sociale. 4. Retorica. 5. Invățământul agitațiunii. B. Pentru cei mai înaintați: 1. Istoria economiei politice cu explicarea sistemelor. 2. Invățăturile lui Carl Marx. 3. Inceput pentru câștigarea și răspândirea materialului statistic. 4. Discuțiuni asupra cestiunilor țilei ca pregătire pentru activitatea de agitator. Personalul didactic, care ia asupra-și predarea grauită a instrucțiunii, se va compune din tovarășii și amici ai organizațiunii lucrătorilor.

Semne rele. Diarul „Justice” publică următoarea protestare, reproducă și de alte foi din Paris: „Astăzi, la 1 Iunie (st. n.) la trei oare dimineața, trenul expres sosi ca de obicei la Avricourt. Eu îmi prelungisem călătoria cu câteva țile, sperând că nu voi avea nimic de solicitat dela ambasada germană din Paris. Mă înșelasesm. Deja nu mai puteai trece frontiera fără pașaport vizat la Paris. Ca la douăzeci de călători, în același cas ca și mine, fură toți rugați să se dee jos din tren. Unii aveau pașaport, dar' acestea nu erau în vestele cu noua viză a ambasadei germane. Alții providău cu o permisiune de a sta în Alsacia, își închipuiseră, că din momentul ce au fost autorizați de a petrece pe teritoriul german, ei vor fi lăsați să treacă frontiera fără dificultate; ei au creșut că se pot dispensa de un pașaport. Dar' la frontieră nu mai există nici logică, nici politeță. Numai un Francez era între acești douăzeci de interțerși Germani, care nu și-au putut justifica îndestul naționalitatea lor, au fost reținuți până la informațiuni mai ample. Insuși servitorul sleeping-carului — un austriac — a fost de asemenea reținut. Un țtisc, care scupa sânge, a stat de mult timp în ploaie păzit de doi gendarmi. În fine i-s'a permis să intre în gară, dar' nu putea de loc să mai ese, căci dincolo era teritoriul german. Un belgian cășătorit cu o germană, ținea în brațe un copil bolnav de moarte. Acest nefericit cu lacrimile în ochi, se aruncă la picioarele comisarului german și sărutându-i mâinile îl rugă să-și permită a-și continua drumul. Nevasta sa se îneca în suspinuri, ear' copilul tremura scuturat de friguri în ploaie! Toate fură înzadar: el n'avea pașaport! Eată ce am vățut. Aș pute povestii mai multe; dar' ce folos? Ajunge atâta și ori-ce comentariu de prisos.

Anul jubileurilor. Anul acesta s'a început cu un jubileu, și de atunci mereu cetim, că în cutare loc să s'arbează jubileul cutare. Iubileul Papei, iubileul de 800 de ani al înființării universității din Bologna, iubileul de 400 de ani al descoperirii Americii. Aceste trei pun coroană la toate jubileurile s'arbate în secolul nostru. Și tot Italia cea frumoasă e în frunte. Guvernul italian face pregătirile cele mai mari pentru s'arbarea cât se poate de pompoasă a descoperirii Americii. S'au format patru comitete.

Reclamă americană. În America nici cimiterile nu mai sânt sigure de incursiunea reclamelor. Eată ce se cetese aci pe o cruce de peatră în cimitierul de Kansas City: „Aici are să se odihnească dl James Jones; acum d-sa trăsese și vinde ghetle ieftine și solide în prăvălia sa din strada Franklin Nr. 150.”

Un harem otrăvit. De cãtva timp sultanul observa că femeile din haremul seu nu mai sânt așa vesele ca odinioară când fi săreau înainte dela ușă. Acum trei săptămâni o frumoasă fată egipteană, introdusă de curând, fu apucată de ameteală și de durere de stomach la picioarele padisăhului. Cei trei doctori eunuchi fură bătuți la țalpi în aceea țil. Deunăzi s'a găsit moarte în paturile lor aurite trei circasiene, nise țipuri desevirșite și pentru care sultanul avea o slăbiciune deosebită. Șeful eunuchilor voia să se spânzure de frică. Din fericire s'a rupt soacra cu care se afirmase de tavan și sosind tocmai atunci ancheta, el a fost legat. În urma cercetărilor s'a constatat, că în țilua trecut se consumaseră în harem mai multe bomboane ca ori când, cu ocaziunea Ramazanului. Bomboanele fuseseră introduse în seraiu în două lăți mari de cătră mama soției legiuite a sultanului, însă acesta nu admite că soacra-sa a voit să-și otrăvească favoritele, ci a poruncit să i-se aducă pe fabricantul de bomboane care și-a colorat marfa cu substanțe otrăvitoare. Este temere, că are să se taie capul fabricantului.

Cestiuni bisericesci.

(Urmare și fine.)

Români greco-catolici sciu bine, că numai aceea este biserică catolică, adecă universală sau săbornicească, care este extinsă preste tot pământul și este întocmită așa,

încât să poată cuprinde în sinul seu toate popoarele, și ei ved foarte limpede, că această prerogativă numai bisericii romano-catolice îi compete, deoarece-ce numai ea este extinsă pe toată suprafața pământului, și numai ea face cuceriri pacifice între popoarele necreștine, pe când așa numita biserică ortodoxă este restrinsă numai la câteva popoare slave, și la o parte dintre Români și greci, și nu se extinde, decât numai acolo, unde o impune forța și brutalitatea moscovită.

Acestea și alte multe, care spațiul foaiei bisericesci nu ne permite a le aminti, sânt motivele religioase, care țin pe Români greco-catolici în sinul bisericii catolice. De aceea, dacă Români ortodoci, care n'au nici un motiv religios ori național de a fi uniți cu Muscalii și cu Grecii, doresc să încete ori-ce desbinare confesională în corpul națiunii române, ei n'au alta de făcut, decât să se unească cu biserica Romei, căci a fi neunit, numai ca să fi neunit, mie ți-mi-se pare o mare — absurditate!

Altcum noi nu sântem de părerea domnilor dela „Telegraful Român”, că prin desbinarea noastră confesională s'ar fi desbinat și corpul națiunii române ca națiune, pentru-că diferențele religioase în sine nu sânt o pedecă, care să nu ne permită a fi cu toții de acord, când e vorba de apărarea și promovarea intereselor noastre naționale, culturale și politice. Dovadă despre așterțiunea noastră ne poate servi exemplul frumos, ce de reapețe-ori ni l-au dat părinții și străbunii nostri, precum și exemplul, ce în continuu ni-l dau alte popoare, ear' la noi în patrie Maghiarii, care deși sânt despărțiți în 3 confesiuni, totuși țin strâns la olaltă în cestiunile lor naționale. Ca să facem și noi ca ei, un singur lucru se potestec: mai multă toleranță și mai puțin fanatism din partea unor ortodoci față cu Români greco-catolici! Să nu se mai tot calumnieze biserica greco-catolică, cum s'a întâmplat aceasta de mai multe-ori în coloanele „Telegr. Rom.”! Când ambele confesiuni românesci din vre-o comună se înțeleg frățesc și ridica o singură școală, să nu se pună pedeci din partea organelor bisericii ortodoxe la realizarea unui plan atât de salutar, care singur poate mântul școala română în astfel de comune, unde nici uniții nici neuniții nu sânt în stare a-și ține separat școala corespunțătoare legii! Să nu se mai tot ivească tendența unor ortodoci de a face, ca Români greco-catolici se nu aibă nici o înfrunțare asupra institutiunilor ridicate cu jertfe aduse de toți Români fără deosebire de confesiune! Unii fruntași ai bisericii ortodoxe să nu se turbure și să nu se supere, când ved, că Români de ambele confesiuni își dau mâna ca frații spre a înființa reuniuni culturale, și să nu facă, cum a făcut cu reuniunea femeilor române din Arad, din care au voit se scoată chiar pe acele persoane greco-catolice, care mai mult au lucrat pentru înființarea reuniunii. *)

Să nu se mai întemple lucruri de acestea, și altele asemenea lor, și atunci buna-înțelegere va domni între toți frații de un sânge.

Dr. Augustin Bunea.

VARIETĂȚI.

(Descoperirea unei noue populațiuni insulare.) „Malbourn Argus” spune, că în momentul când vaporul Queen's Island, în trecerea sa din San-Francisco în Newcastle, era în latitudinea de Sud la 18 grade și 50 minute și în longitudinea Vest de 164 grade și 13 minute, în fața insulei Palmerston, care era presupusă nelocuită, o barcă care conținea opt oameni trãgea la lopeți înaintea ei.

Șeful insulei, William Marston, a declarat căpitanului vaporului Queen's Island, că acum douăzeci și cinci de ani a desertat la Tahiti, de pe bordul vasului Rifleman. După-ce au petrecut doi sau trei ani în insula Palmerston, s'a apucat să planteze ca-cactieri, a căror reușită l'a hotărît a rămâne acolo.

Acum sânt treizeci și trei de persoane, care locuiesc în insulă.

Marston e însurat cu o femeie din coasta Kaunaka și are unsprețec băieți și patru fete.

Toți locuitorii insulei vorbesc englezesce foarte bine și par a trăi în condițiunile cele mai fericite.

Marston ajunsese a stabili relațiuni comerciale cu năile mici din imperiului, care veniau în insulă. Vaporul Queen's Island a dat oarecare lucruri de nutrimēt insularilor și a luat în schimb simburii de cacao.

(Un președinte care împinge lumea.) În teatrul dela Mexio unde se află și generalul Diaz, președintele republicii, se auđiră deodată strigătele foc! foc!

Publicul care umplea sala, sări în picioare și se pregătia de fugă când Diaz sări din loja sa și se puse înaintea oamenilor strigend:

— Stați, că nu e nimic!

*) Veți Tribuna Nr. 42 — 1888 în rubrica: Afacerea reuniunii din Arad.

